

Els cítrics, deixats de la mà de Déu

El repartiment de les ajudes europees al sector dels cítrics ha desfermat la ira dels pagesos catalans i valencians, que es consideren perjudicats pels criteris del Ministeri d'Agricultura espanyol a l'hora d'adjudicar els diners.

Hi ha un refrany que diu: "Pagès entre advocats és com pagell entre gats." En aquest cas, en lloc d'avocats serien polítics, però aquesta és la sensació que transmeten els conreadors de cítrics dels Països Catalans quan expliquen com s'han distribuït les ajudes europees al sector. Carlos Roig, responsable nacional de cítrics de la Unió de Pagesos, no es deixa ningú a l'hora de repartir crítiques: a la Unió Europea, per les condicions imposades per cobrar els diners; al Ministeri d'Agricultura espanyol, pels criteris introduïts per repartir els fons; i al Departament d'Agricultura català, per no haver defensat prou els interessos dels seus pagesos: "perden cavall de burro" va ser l'expressió exacta que va fer servir. Potser Roig discrimina poc, però té part de raó si els càlculs del sindicat són certs i els citricultors catalans hi han perdut un milió d'euros.

Encara més amarg és Pep Botella, coordinador de cítrics de la Unió de Llauradors, però és que al País Valencià el canvi de criteri ministerial implicarà ingressar uns tres milions menys. Aquí el manifest de rebuig ha estat signat per totes les organitzacions i cooperatives agràries.

Un conflicte a dues escales. Les reivindicacions pageses són a nivells diferents i per motius diversos. El primer, i més de fons, és amb l'Organització Comuna de Mercat, institució europea encarregada de gestionar les ajudes, atès que vincula el dret de rebre-les a la condició que la producció vagi destinada a la indústria de transformació agroalimentària. Segons la Unió de Pagesos, aquest condicionant deixa l'agricultor en una situació "d'indefensió" i assegura que s'han arribat a veure casos en què el pagès regalava la collita sols per poder

cobrar la subvenció. La condició afegida pel ministeri, segons la qual s'ha de tenir signat el contracte amb l'empresa agroalimentària per a poder tramitar l'ajuda, encara fa augmentar més la sensació de desprotecció. A més, consideren que aquest tampoc no defensa bé els seus interessos a Europa, i posen l'exemple d'Itàlia, que amb la meitat de producció que l'estat espanyol rebrà entre un 50% i un 60% més d'ajudes.

Però aquesta vegada el motiu de l'enuig dels sindicats és diferent. Si bé la xifra per als cítrics és global, i suma 93.700.000 euros per a tot l'estat espanyol, el ministeri ha decidit de dividir-lo segons les varietats de fruita. Així, les taronges s'enduran 55,7 milions, les mandarines 24,6, les llimones una mica més de 13 i les aranges quasi 70.000 euros. Traduït a les ajudes individuals, i tenint en compte que encara no se n'han fet els càlculs definitius, això vol dir que l'hectàrea de taronges cobrarà quasi el doble que la de mandarines o llimones. Un cop se sap que a Catalunya el 90% de la producció de cítrics és de mandarines i al País Valencià el 50%, es comença a entendre per què als pagesos no els surten els comptes.

I els beneficiats? Múrcia i, sobretot, Andalusia, on el 90% de la producció és en taronja.

Moltes especulacions i poques explicacions. Però per què ha actuat d'aquesta forma el ministeri? Carlos Roig ho té clar. Segons ell, "a Madrid volen perjudicar Catalunya i beneficiar Andalusia"; i al País Valencià, "com que hi mana el PP, ja els va bé que hi perdin". Botella afirma que és un repartiment "arbitrari" els grans beneficiats del qual són "els terratinents", mentre que "no es tenen en compte els drets històrics del País Valencià" que concentra més de dos terços de la producció de cítrics de l'estat espanyol.

Però la resposta més pintoresca ha vingut des del ministeri mateix. A les preguntes formulades per EL TEMPS, un portaveu de l'organisme ha respost que la decisió "encara no era presa", per-

L'estat espanyol reparteix les ajudes al sector dels cítrics priorititzant la taronja i arraconant la mandarina i la llimona. Andalusia i Múrcia, que produeixen majoritàriament taronges, en són les grans beneficiàries, i a Catalunya i al País Valencià els queden les escorrialles de les subvencions.

què faltava fer una conferència sectorial "que no tenia data" i el "consens amb les comunitats autònomes". En realitat, la conferència sectorial es va fer el 15 d'octubre i el ministeri ja va comunicar la decisió a Brussel·les l'1 de novembre, la data estipulada. A més, tant els representants autonòmics catalans com els valencians van deixar palès el seu malestar, per la qual cosa tampoc no es va arribar a cap consens.

Qui explica algun dels seus possibles arguments, en canvi, és Ramon Lletjós, sots-director d'Agricultura de la conselleria catalana. Segons Lletjós, present a la conferència sectorial, els representants del ministeri van adduir que, com que l'ajuda europea és "per a producció"—és a dir, destinada a la transformació agroalimentària— i com que allò que compra la indústria és taronja, és "natural que aquesta se'n beneficiï més".

Ell mateix va replicar que "la introducció d'aquests criteris dificulten la gestió" de les ajudes i "creen desconfiances territorials", però la pressió de Múrcia i Andalusia va pesar més.

Ara ja només queda —segons Lletjós— esperar que acabi el repartiment dels fons i, sí queden diners —perquè no tots

els pagesos facin les gestions—, insistir que serveixin per a compensar aquestes diferències.

Més sospites. Tot just fa tres setmanes, la premsa denunciava que les ajudes europees *engreixen* els comptes de grans terratinents amb seu social a la capital espanyola. Segons l'estudi publicat, fins a un 68% de les ajudes eren cobrades per una única família, la dels andalusos Figueroa Domeq, que reben més de quatre milions d'euros.

El fet que aquests darrers anys s'hagin plantat grans extensions de cítrics a Andalusia vincula aquesta notícia amb les darreres protestes del camp català.

Segons va explicar Lletjós, per percebre les subvencions europees és necessari que l'explotació sigui en funcionament des de l'1 de gener de 2005, però aquesta data és decidida pel ministeri segons el seu criteri. Si s'hagués retrocedit només dos anys —al 2003—, el gran beneficiari dels fons hauria estat el País Valencià, perquè una gran part dels fruiters andalusos han estat plantats en només dos anys. Paradoxalment, per tant, encara no han contribuït a la producció, argument de Madrid per a donar prioritat a la taronja.

Si algú veu moviments especulatiu en aquest interès pels cítrics a Andalusia, però, no és Lletjós, que afirma que no en té "cap prova".

Un altre model agrícola. Mentrestant, els petits agricultors, representats en organitzacions com ara la Unió de Llaboradors i la Unió de Pagesos, continuen clamant perquè "les subvencions públiques serveixin per a fer una política agrícola", en paraules de Botella. Per a ell, tota ajuda hauria d'incorporar uns "criteris socials i ambientals" i anar destinada al "petit productor, arrelat a la terra, que manté el paisatge i conrea aliments de qualitat".

Una possible fórmula és una vella demanda que Unió de Pagesos recorda cada vegada que hi ha un conflicte com aquest: la modulació de les ajudes. Amb aquest sistema, les explotacions més petites cobrarien més i a mesura que anessin creixent les plantacions disminuirien les subvencions. Així, afirmen des del sindicat, s'evitaria que al final els beneficiats fossin els grans propietaris i s'ajudaria a "mantenir els pagesos al camp".

Joan Canela